

Universitat Autònoma de Barcelona

CARTOTECA GENERAL

PLA GENERAL DE LA COL·LECCIÓ

Revisat a Octubre de 2010

0. INTRODUCCIÓ A LA VERSIÓ REVISADA DEL PLA	2
1. OBJECTIUS	2
2. DESTINATARIS	2
3. COL·LECCIÓ	2
3.1. Tipologia documental	2
4. SELECCIÓ I ADQUISICIÓ DEL FONDS	7
4.1. Responsabilitats de selecció	7
4.2. Criteris de la selecció	7
4.3. Vies d'adquisició	7
4.4. Finançament	8
5. POLÍTICA DE PRESERVACIÓ, EMMAGATZEMATGE I RETIRADA	8
6. AVALUACIÓ I REVISIÓ DEL PLA	9

0. Introducció a la versió revisada del Pla

El desembre del 2005, la Comissió d'Usuaris de la Cartoteca General va aprovar la primera versió del Pla de Col·lecció de la Cartoteca, que havia de ser revisat 5 anys més tard. D'aquesta revisió, efectuada durant el 2010, han sorgit algunes modificacions, producte de l'evolució que ha sofert la cartografia i el món de la documentació en general. Pel que fa el suport analògic, només s'ha variat algun aspecte en l'adquisició de la fotografia aèria. En el cas del suport electrònic, s'ha confirmat la tendència a la difusió de la cartografia oficial que les entitats productores posen a l'abast de manera gratuïta i s'ha incorporat la possibilitat d'afegir fons propis digitalitzats al dipòsit digital existent a la Universitat. No obstant, podem dir que les línies generals que es van establir en el seu moment continuen sent vàlides

1. Objectius

La Cartoteca General és la unitat del Servei de Biblioteques de la Universitat Autònoma de Barcelona especialitzada en la prospecció, adquisició, conservació i difusió de documentació cartogràfica. L'objectiu del present document és establir les directrius bàsiques per tal de dotar la Universitat d'una col·lecció equilibrada i adient, i fer que els fons cartogràfics que la componen siguin adequats als seus objectius: docència, discència, investigació i extensió universitària.

2. Destinataris

Aquest document està adreçat al personal acadèmic i al personal bibliotecari amb responsabilitats en el desenvolupament, i conservació de la col·lecció de la Cartoteca UAB i, en general, a tota la comunitat universitària.

3. Col·lecció

3.1. Tipologia documental

La documentació cartogràfica que ha de formar la col·lecció de la Cartoteca es presenta bàsicament en cinc tipologies de material. Són les següents:

- a) Obres de referència
- b) Mapes
- c) Atles
- d) Fotografia aèria vertical
- e) Cartografia digital

A continuació es descriu la tipologia documental, el seu abast temàtic, cronològic i geogràfic de manera general. Els plans de col·lecció específics recolliran les particularitats i criteris concrets per a cada tipologia.

a) Obres de referència

En el context de la Cartoteca, entenem per obres de referència aquells documents no pròpiament cartogràfics en quant a format, però que ofereixen informació puntual o general sobre qüestions de cartografia (conceptes, definicions, història ...) o referències d'altre material cartogràfic no disponible al propi servei. Bàsicament, s'enquadrarien dins les següents categories:

- Bibliografies / Inventaris
- Catàlegs de fons cartogràfics (d'institucions o d'exposicions)
- Diccionaris
- Directoris (i documentació sobre associacions o grups relacionats amb la cartografia)
- Nomenclàtors, toponímia, onomàstica.
- Història de la cartografia.
- Actes de conferències, congressos
- Reculls de cartografia històrica

Es pretén formar una col·lecció bàsica de consulta, sense pretensió d'exhaustivitat en cap de les categories assenyalades, que ajudi a resoldre problemes puntuals en la recerca d'informació. Les característiques d'aquests materials són aplicables a qualsevol que sigui el suport en que es presenti el document.

Abast temàtic:

L'abast temàtic serà l'exposat anteriorment per a les categories establertes. Així mateix, serà recollida qualsevol documentació que pugui aportar el tipus d'informació indicada més amunt.

Abast cronològic:

No existeix una limitació temporal.

Abast geogràfic:

No existeix una limitació geogràfica, però es prioritzarà l'entorn de Catalunya i Espanya.

b) Mapes

La col·lecció de mapes és formada per documents cartogràfics editats en fulls solts de dimensions variables. Els mapes poden ser en full únic o fraccionats en fulls (sèrie cartogràfica). Les característiques dels mapes no editats en paper (suport electrònic) quedaran descrites a l'apartat e) Cartografia digital

Abast temàtic:

De forma general i en base a la informació que ofereixen, la Cartoteca agrupa el seu fons en les següents categories:

- Topogràfics
- Planimètrics
- Comunicacions (xarxes de carreteres, de ferrocarrils, etc.)
- De base
- Geografia física (geologia, vegetació, hidrografia, etc.)
- Geografia humana (planejament urbanístic, cultius, etc.)
- Basats en imatges (imatges satèl·lit, ortofotomapes)

Es donarà prioritat a l'adquisició de col·leccions topogràfiques, certes temàtiques de geografia física (geologia, vegetació) i humana (planejament urbanístic, cultius), i mapes basats en imatges.

Abast cronològic:

Encara que inicialment no hi hagi una limitació cronològica, la col·lecció de mapes es basarà en material modern (a partir segle XX). La recopilació de material antic es farà mitjançant reculls de cartografia de segles anteriors (vegeu últim punt d'Obres de referència) i en els casos d'àmbits catalans i/o espanyols mitjançant l'adquisició de facsímils.

Abast geogràfic:

No s'exclou cap àmbit geogràfic. Tanmateix, s'estableixen diferents polítiques d'adquisició en funció de l'escala del mapa.

- Escales generals: inferiors a 1:500 000 i fins 1:5 000 000
Cobertura de l'àmbit mundial
- Escales de reconeixement: entre 1:500 000 i 1:100 000
Cobertura de l'àmbit mundial per als països de que en disposin
- Escales d'inventari: entre 1:100 000 i 1:25 000
Cobertura de l'àmbit europeu, Espanya inclosa.

En el cas de Catalunya, l'escala més gran arribaria fins el 1:5 000 i en casos puntuals alguna sèrie de 1:2 000

c) Atlès

Els atlès són aquella col·lecció sistemàtica de mapes o altres documents cartogràfics editats, bàsicament, en format llibre. Les característiques dels atlès no editats en paper (suport electrònic) quedaran descrites a l'apartat e) Cartografia digital

Abast temàtic:

No existeix cap limitació temàtica. No obstant, es procurarà cobrir amb atlès totes aquells trets de la superfície terrestre que no siguin prou completes amb mapes temàtics de geografia física i humana o en les que el tipus d'informació que es proporciona és més fàcil d'obtenir en aquest format.

Abast cronològic:

No existeix cap limitació cronològica, encara que, com amb la resta de materials, es prioritzarà la documentació sobre el segle XX i posterior (a excepció dels atlès històrics).

Abast geogràfic:

En relació amb la cobertura geogràfica, s'estableixen dos grans blocs:

- atlès de cobertura mundial: atlès generals que abasten el globus terraquí. Intentar actualitzar cada dos/tres anys, com a (màxim), la col·lecció amb l'adquisició d'atlès de producció recent, sense excloure els bàsics o escolars.
- atlès per zones / països: es prioritzarà, com en la resta de material, l'àrea de Catalunya i Espanya. A l'igual que amb l'abast temàtic, s'intentarà cobrir amb atlès aquelles zones o països que no disposin de cartografia en fulls, si en tenen. En les zones de que es disposa d'una bona cobertura topogràfica, es procurarà millorar la seva cobertura temàtica.

d) Fotografia aèria vertical

La col·lecció de fotografies aèries verticals recull els contactes de les fotografies realitzades per diferents vols fotogramètrics, amb disponibilitat d'observació estereoscòpica del relleu. Els usos d'aquest tipus de material

s'han vist reduïts amb la difusió i precisió dels ortofomapes i, al mateix temps, per un canvi en la política de distribució de certes institucions productores. Per aquests motius, les directrius establertes en l'anterior versió del Pla de Col·lecció es veuran modificades en els apartats "Àmbit cronològic" i "Àmbit geogràfic".

Abast temàtic:

No aplicable

Abast cronològic:

No existeix una limitació temporal, per bé que s'intentarà cobrir la zona del Vallès i Barcelonès, cada deu anys aproximadament. Les característiques de la fotografia aèria no presentada en paper (suport electrònic) quedaran descrites a l'apartat e) Cartografia digital.

Abast geogràfic:

S'incidirà en l'establiment d'una col·lecció amb cobertura el més completa possible del Vallès i Barcelonès com a àmbit preferent, en segon lloc de Catalunya i, finalment, de zones concretes de la resta d'Espanya. A més, es mantindrà (bàsicament de Catalunya) una col·lecció de jocs de fotogrames per a la realització de pràctiques docents.

e) Cartografia digital

Qualsevol dels tipus precedents de documentació cartogràfica pot presentar-se també en suport digital. Per establir uns criteris d'adquisició diferenciarem les següents tipologies:

- Atles digitals i productes multimèdia:

Inclouen, entre d'altres, atles interactius generalistes o específics, índexs toponímics (*Gazetteers*) i reculls de cartografia i catàlegs d'altres institucions. La seva adquisició serà selectiva i en funció de l'oportunitat docent i investigadora que ofereixin.

- Cartografia digital en format ràster:

S'adquirirà aquella cartografia en format d'imatge ràster que sigui d'interès, però es potenciarà, sobretot, l'accés a través d'Internet a tota aquella documentació cartogràfica que els organismes productors posen a l'abast de manera gratuïta.

- Altres tipus de cartografia digital:

La Cartoteca no adquirirà cartografia digital en format vectorial ni programari de Sistemes d'Informació Geogràfica i de tractament de dades geogràfiques.

L'abast cronològic, geogràfic i temàtic serà aquell corresponent al tipus de documentació cartogràfica en suport paper que li sigui adient.

4. Selecció i adquisició del fons

4.1. Responsabilitats de selecció

La responsabilitat en la selecció del material a adquirir recau en el/la responsable de la Cartoteca i el/la coordinador/a acadèmic/a de la mateixa, a proposta del personal acadèmic i del personal de la Cartoteca.

4.2. Criteris de la selecció

Els criteris generals de la selecció han quedat exposats anteriorment en la descripció de l'abast temàtic, cronològic i geogràfic de cada tipus de document. Tanmateix, altres criteris més específics quedaran inclosos en els documents que desenvolupin els diferents plans de la col·lecció a un nivell més concret.

4.3. Vies d'adquisició

Les vies d'adquisició de la Cartoteca General són les següents:

- Compra: seguint la normativa d'adquisicions de la Universitat, s'adquiriran aquells documents que es considerin adequats, tant a través de proveïdors homologats com d'aquells que ofereixin documentació d'interès en un moment determinat.
- Conveni: subscripció de convenis amb entitats productores de cartografia que cediran una còpia de la seva producció a la Cartoteca com a servei de consulta públic. Actualment existeixen dos convenis signats: amb l'Institut Cartogràfic de Catalunya i amb el Departament d'Emergències i Seguretat Civil de la Generalitat de Catalunya.
- Intercanvi: donada la tipologia de material, l'intercanvi no és una modalitat principal d'adquisició. No obstant, per a aquella documentació només accessible per aquesta via, es col·laborarà amb el Servei d'Obtenció de Documents del Servei de Biblioteques UAB, servei encarregat d'efectuar els tràmits pertinents.

- Donatiu: la Cartoteca acceptarà tots aquells donatius que consideri adients, seguint les pautes d'acceptació de donatius del Servei de Biblioteques.
- Accés lliure a Internet: es farà un seguiment d'aquella cartografia disponible a través de la xarxa, la qual formarà part de la col·lecció a través d'enllaços des del catàleg i/o des de les pàgines web de recursos, si es considera adient i adequada (veure apartat 3.1 e)).

4.4. Finançament

Al marge del pressupost ordinari de funcionament de la Cartoteca, la compra del material cartogràfic es realitza, bàsicament, a través de les següents partides pressupostàries:

- ajuts de l'administració autonòmica i estatal
- pressupostos extraordinaris de la UAB

5. Política de preservació, emmagatzematge i retirada

La política de preservació de la Cartoteca es duu a terme en base als següents aspectes:

- el correcte emmagatzematge del fons, especialment dels mapes en fulls de dimensions considerables en els armaris adequats a les seves característiques físiques. A aquest efecte, la Cartoteca disposa d'armaris verticals i calaixeres horitzontals.
- l'enquadernació d'aquells documents en format llibre (bàsicament atlas) que ho requereixin, pel seu ús reiterat. Es realitzarà una revisió anual d'aquest fons per tal de detectar els documents susceptibles de ser enquadrats.
- l'adquisició de facsímils d'aquells documents que per la seva antiguitat i estat de conservació no sigui recomanable oferir en consulta.
- la digitalització i emmagatzematge en el dipòsit digital institucional d'aquells documents, l'estat físic dels quals ho requereixi. Aquesta via permetrà, a més d'una millor conservació, una forma de difusió molt més àmplia de la documentació.

Pel que fa a la retirada de material, aquesta s'efectuarà en base als següents criteris:

- la possible obsolescència del material
- l'existència de duplicats innecessaris
- el deteriorament físic del document, que no permeti la correcta consulta del mateix

6. Avaluació i revisió del pla

Tal com indica el Pla Director de la Col·lecció del Servei de Biblioteques (SdB), el Pla de Col·lecció de la Cartoteca General serà aprovat per la Direcció del Servei de Biblioteques, previ informe favorable de la Comissió d'Usuaris de la Cartoteca General i se'n farà la difusió pertinent a través de les pàgines web del SdB.

La revisió del pla s'efectuarà cada 5 anys.